

متن فرمان استالین برای تشکیل فرقه دموکرات آذربایجان، ۱۳۲۴

محلّی به زبان‌های بومی؛ تأسیس نظام اداری محلّی - از جمله ژاندارمری و پلیس - با استفاده از عناصر محلّی؛ تشکیل انجمن‌های منطقه‌ای، محلّی، شهری [و] نهادهای خودگردان محلّی؛

چ - بهبود اساسی در روابط ایران و شوروی.

۶ - تأسیس گروه‌های رزمی مسلّح به سلاح‌های ساخت خارج جهت حوایج دفاعی اهالی هوادار شوروی [و] فعالان تشکیلات دموکراتیک و حزبی جنبش جدایی‌طلب؛

اعمال این مورد به رفیق [نیکولای] بولگائین همراه با رفیق باقروف احاله شود؛

۷ - یک انجمن برای مناسبات فرهنگی میان ایران و جمهوری شوروی آذربایجان با هدف تقویت اقدامات فرهنگی و تبلیغاتی در آذربایجان جنوبی تأسیس کنید؛

۸ - برای جذب توده‌ها به جنبش جدایی‌طلب تأسیس یک «انجمن دوستان آذربایجان شوروی» را در تبریز با شعباتی در تمام مناطق آذربایجان جنوبی و گیلان لازم می‌دانیم؛

۹ - تدارک انتشار یک نشریه‌ی مصور در باکو برای توزیع در ایران و همچنین سه نشریه‌ی جدید در آذربایجان جنوبی به کمیته‌ی مرکزی حزب کمونیست آذربایجان شوروی محوّل گردد؛

۱۰ - از OGIZ [بناگاه انتشارات دولتی] [یودین] خواسته شود تا سه دستگاه چاپ مسطح برای بهره‌برداری کمیته‌ی مرکزی حزب کمونیست آذربایجان شوروی جهت فراهم‌آوردن امکانات چاپی [Aztipografskaya ba] برای فرقه‌ی دموکرات آذربایجان جنوبی، ارائه کند؛

۱۱ - نارکوم و نشتورگ [کمیساریای خلق برای تجارت خارجی] (رفیق آناستاز میکویان) به تأمین کاغذ خوب جهت چاپ نشریه‌ی مصور در باکو و همچنین سه روزنامه‌ی جدید در آذربایجان جنوبی - با حداقل تیراژ ۳۰/۰۰۰ نسخه - متعهد گردد؛

۱۲ - به کمیساریای خلق برای امور داخلی [NKVD] جمهوری شوروی آذربایجان اجازه داده شود که تحت نظارت رفیق باقروف برای تردد افرادی که جهت به‌اجرا درآوردن این اقدامات باید به ایران اعزام شوند، مجوز لازم صادر شود؛

۱۳ - برای تأمین مالی نهضت جدایی‌طلب در آذربایجان جنوبی و همچنین [تدارک شرکت] در انتخابات دوره‌ی پانزدهم مجلس ایران، یک صندوق ویژه به اعتبار یک میلیون روبل ارز خارجی - برای تبدیل به تومان - در کمیته‌ی مرکزی حزب کمونیست شوروی تأسیس شود.

ششم ژوئیه‌ی ۱۹۴۵ - دفتر سیاسی حزب کمونیست اتحاد شوروی

[مأخذ: آرشیو دولتی برای احزاب سیاسی و جنبش‌های اجتماعی جمهوری آذربایجان، باکو ۴۵، ۱۱، ۸۹.d.۹۰، (f) (GAPPOD, AZR)، (نقل از روزنامه‌ی اطلاعات، ۸۳/۹/۲۵) ■

□ فرمان دفتر سیاسی کمیته‌ی مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی به میر [جعفر] باقروف، صدر کمیته‌ی مرکزی حزب کمونیست آذربایجان در مورد «اقداماتی جهت سازماندهی یک جنبش جدایی‌طلب در آذربایجان جنوبی و دیگر ایالات شمالی ایران»، ۶ ژوئیه ۱۹۴۵ / ۱۵ تیر ۱۳۲۴:

فوق محرمانه

به رفیق باقروف

اقداماتی جهت سازماندهی یک جنبش جدایی‌طلب در آذربایجان جنوبی و دیگر ایالات شمال ایران:

شروع اقدامات تدارکاتی در جهت تشکیل یک ناحیه [Oblast] خودمختار ملّی آذربایجانی با اختیارات گسترده در چارچوب دولت ایران توصیه می‌شود.

یک حزب دموکراتیک در آذربایجان جنوبی به‌نام «حزب دموکراتیک آذربایجان» [از این پس «فرقه‌ی دموکرات آذربایجان»] با هدف رهبری جنبش جدایی‌طلب از تمامی اقشار مردم بدان صورت گیرد.

در میان کردهای ساکن شمال ایران، برای جذب آن‌ها در یک جنبش جدایی‌طلب که یک ناحیه‌ی خودمختار ملّی کرد را تشکیل دهد، اقدامات مناسب صورت دهید.

یک گروه از فعالان مسؤول را در تبریز که به هماهنگی فعالیت‌هاشان با سرکنسولگری اتحاد جماهیر شوروی در تبریز موظف باشند، برای هدایت جنبش جدایی‌طلب تشکیل دهید. سرپرستی کلی این گروه به باقروف و یعقوبف واگذار می‌شود.

تهیه و تدارک اقدامات اولیه برای برگزاری انتخابات دوره‌ی پانزدهم مجلس ایران، [با هدف] تضمین انتخاب هواداران جنبش جدایی‌طلب براساس شعارهای ذیل به کمیته‌ی مرکزی (باقروف و ابراهیموف) حزب کمونیست آذربایجان سپرده شود:

الف - واگذاری زمین از اراضی خالصه و املاک بزرگ اربابی به دهقانان و اعطای اعتبارهای درازمدت مالی به دهقانان؛

ب - از میان بردن بیکاری از طریق اعاده و توسعه‌ی کار در مؤسسات و هم‌چنین برنامه‌های احداث راه و دیگر طرح‌های فواید عامه؛

پ - بهبود مؤسسات رفاه عمومی در شهرها و آب‌رسانی عمومی؛

ت - بهبود بهداشت عمومی؛

ث - اختصاص حداقل ۵۰ درصد از مالیات‌های دولتی به حوایج محلّی؛

ج - حقوق برابر برای اقلیت‌های ملّی [قومی] و عشایر؛ افتتاح مدارس و انتشار کتب و روزنامه به زبان‌های آذربایجانی، کردی، ارمنی و آشوری؛ سیر مراحل دادرسی و مکاتبات رسمی در نهادهای